

RÉGÉSZETI VONATKOZÁSÚ HELYNEVEK A TÖRTÉNELMI MAGYARORSZÁG TERÜLETÉN

TORMA ISTVÁN¹

¹ MTA BTK Régészeti Intézet, Budapest

E-mail: torma.istvan@btk.mta.hu

Kivonat

A régészeti lelőhelyek neve nemcsak azonosító védjegy, hanem különösen a régebbiek esetében elősegíti a pontosabb helyhez kötést. A nevek közül sok önmagában is lelőhelyre utal. A dolgozat az utóbbi típusú nevekkel foglalkozik. A szerző – további elemző feldolgozás céljából – a régészeti irodalomból, a földrajzi névgyűjteményekből, a régi térképekről eddig mintegy 5000 régészeti vonatkozású nevet gyűjtött a történelmi Magyarország területéről.

A régészeti vonatkozású helynevek többféle vizsgálati lehetőségéből jelen tanulmányban a teljesség igénye nélkül csak néhányat mutat be. Részletesebben, sok példával illusztrálva tárgyalja a helynevek régészeti objektumok szerinti csoportosítását.

A soknemzetiségű országban nem ritkán két-háromnyelvű neve is volt egy-egy objektumnak. Nagyon sokszor beható helytörténelmi vizsgálattal sem dönthető el, hogy melyik az eredeti név. Az idegenből átvett nevek az idők folyamán szinte a felismerhetetlenségig eltorzultak.

A szerző felhívja a figyelmet a régészeti vonatkozású helynevek vizsgálatakor jelentkező problémákra is.